แบบเรียนภาษาไทยเชิงวัฒนธรรม เรื่อง “น้ำ: วิถีคนวิถีไทย” สำหรับนักศึกษาชาวต่างชาติ[1]

Cultural Thai Textbook Entitled “Water: Thai Ways of Living” for Foreign Students

สิริพัฒน์ ชลคีรี [2]
Siripat Cholkeeree
วิชชุกร ทองหล่อ[3]
Witchukorn Thonglor

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อ 1) สร้างแบบเรียนภาษาไทยเชิงวัฒนธรรม เรื่อง “น้ำ: วิถีคนวิถีไทย” สำหรับนักศึกษาชาวต่างชาติ 2) หาประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้คือ 80/80 และ 3) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนก่อนเรียนและหลังเรียน กลุ่มตัวอย่าง คือ นักศึกษาจีน ชั้นปีที่ 3 ในโครงการ 3+1 ตามสัญญาความร่วมมือระหว่างมหาวิทยาลัยภาษาและกิจการค้าต่างประเทศกวางตุ้ง (Guangdong University of foreign Studies) สาธารณรัฐประชาชนจีนกับคณะมนุษยศาสตร์มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ผลการวิจัยพบว่า ได้แบบเรียนภาษาไทยเชิงวัฒนธรรมเรื่อง “น้ำ: วิถีคนวิถีไทย” สำหรับนักศึกษาชาวต่างชาติ ที่มีประสิทธิภาพ 83.80/88.67 และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ: แบบเรียนภาษาไทยเชิงวัฒนธรรม วิถีคนวิถีไทย นักศึกษาต่างชาติ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

---

[1]บทความนี้เป็นส่วนหนึ่งของสารนิพนธ์เรื่องแบบเรียนภาษาไทยเชิงวัฒนธรรม เรื่อง “น้ำ: วิถีคนวิถีไทย” สำหรับผู้เรียนชาวต่างชาติ

[2]นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ

[3]อาจารย์ ดร. ประจำภาควิชาภาษาไทยและภาษาตะวันออก คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

Abstract

The purposes of this research were to 1) write a cultural Thai textbook titled “Water: Thai ways of Living” for foreign Learners, 2) find out the efficiency of the textbook to meet the criteria of 80/80, and 3) compare the students’ learning achievement. The sample group was the third-year Chinese students who took part in the 3+1 Exchange Project Following the Memorandum of Understanding between Guangdong University of Foreign Studies in the People’s Republic of china and the Faculty of Humanities at Srinakharinwirot University in Thailand. The results revealed that the cultural Thai textbook entitle “Water: Thai ways of Living” for foreign Learners met the efficient criteria at 83.80/88.67, and the students’ learning achievement was statistically significant at .05 level.

Keywords: Cultural Thai Textbook, Thai Ways of Living, Foreign Learners, Affecting Learning

บทนำ

ภาษาเป็นเครื่องมือสื่อสารของมนุษย์ มนุษย์มีวัตถุประสงค์ในการใช้ภาษาที่แตกต่างกัน เช่น เพื่อแลกเปลี่ยนความรู้ การพาณิชย์ การท่องเที่ยว การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มสังคม ในการสื่อสารนั้นผู้ส่งสารและผู้รับสารจะใช้ภาษาเป็นสื่อกลาง ทำให้เกิดการเรียนรู้แลกเปลี่ยนทั้งลักษณะของภาษาและวัฒนธรรมของแต่ละกลุ่มสังคม ส่งผลให้เกิดเป็นวัฒนธรรมสากล สิ่งที่เหมือนกันของภาษาและวัฒนธรรม คือ เป็นข้อตกลงที่มนุษย์กลุ่มหนึ่งสร้างขึ้น เป็นระบบ มีการถ่ายทอด พัฒนา และมีการเปลี่ยนแปลงไปตามระยะเวลา โดยแสดงออกทางพฤติกรรม ความเชื่อ วิถีชีวิต งานศิลปะ การปกครอง ฯลฯ ในบางครั้งมนุษย์ก็แสดงออกซึ่งวัฒนธรรมผ่านทางภาษา เช่น สำนวน สุภาษิต คำพังเพย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นเครื่องมือในการเตือนใจคนในสังคม

ภาษาและวัฒนธรรมมีความสัมพันธ์และส่งเสริมกันและกัน เพราะภาษาบันทึกวัฒนธรรมและเป็นเครื่องมือสำคัญที่สามารถสะท้อนวัฒนธรรมของเจ้าของภาษา ในภาษาไทยนั้นจะมีลักษณะเฉพาะที่สะท้อนถึงระบบอาวุโสและแสดงฐานะของบุคคล อาทิ คำราชาศัพท์ การใช้ภาษาตามฐานะของบุคคล (ประภาศรี สีหอำไพ, 2535, น.8-31) แต่ในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารต้องมีความรู้ในวัฒนธรรมของเจ้าของภาษา จึงจะเข้าใจวิถีชีวิตของเจ้าของภาษาได้ การใช้ภาษาจึงต้องเรียนรู้กฎของสังคม คือ เข้าใจกฎการพูด มีความรู้เรื่องวัฒนธรรมของกลุ่มสังคม ตลอดจนต้องรู้ว่าเจ้าของภาษาพูดบริบทอย่างไร เพื่อเป็นพื้นฐานในการเลือกใช้คำให้เหมาะสมกับบริบทนั้น ๆ (สุภัทรา อักษรานุเคราะห์, 2532, น.13-14)

ในปัจจุบันภาษาไทยเป็นภาษาหนึ่งที่ได้รับความนิยม มีชาวต่างชาติจำนวนมากที่เรียนภาษาไทย แต่การสอนภาษาไทยสำหรับชาวต่างชาติมีข้อจำกัดหลายประการที่สำคัญคือ ยังขาดแคลนสื่อการสอน โดยเฉพาะเรื่องเกี่ยวกับวัฒนธรรมไทยสำหรับชาวต่างชาติยังมีจำนวนไม่มาก ดังนั้นการจัดทำสื่อการเรียนการสอนเชิงวัฒนธรรมสำหรับชาวต่างชาติมีความสำคัญ และจะช่วยให้ผู้เรียนชาวต่างชาติมีทักษะการใช้ภาษาได้ดีขึ้น และเมื่อผู้เรียนเข้าใจบริบทวัฒนธรรมของเจ้าของภาษา ก็จะสามารถเลือกใช้คำได้เหมาะสมกับการสื่อสารได้อย่างถูกต้อง และทำให้ผู้เรียนมีโลกทัศน์ที่กว้างขึ้นเข้าใจความเป็นมาของภาษา

ผู้วิจัยได้สำรวจงานวิจัย เอกสารวิชาการ และแบบเรียนเชิงวัฒนธรรมที่มีการสร้างขึ้นเพื่อใช้สอนชาวต่างชาติมีความหลากหลาย และเห็นว่าในตลอดช่วงชีวิตของคนไทยมีความเกี่ยวข้องกับน้ำ เช่น ใช้ในการอุปโภคบริโภค ใช้เป็นปัจจัยในการตั้งถิ่นฐานบ้านเรือน ใช้เป็นสัญลักษณ์ทางความเชื่อ ทัศนคติ สะท้อนให้เห็นได้ในพฤติกรรมต่าง ๆ ตามที่ สุเมธ ชุมสาย ณ อยุธยา (2529, น.5) กล่าวไว้ว่า สยามเป็นประเทศที่อุดมไปด้วยสัญลักษณ์ที่เกี่ยวข้องกับน้ำ น้ำซึมแทรกอยู่ในสิ่งต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นพิธีกรรม วรรณกรรม นาฏศิลป์ ศิลปะพื้นบ้าน จิตรกรรม ประติมากรรม การวางผังเมือง และเป็นบ่อเกิดที่แท้จริงของวัฒนธรรม

จากที่กล่าวมาจะเห็นได้ว่า น้ำเป็นเสมือนชีวิตของคนไทย เป็นรากเหง้าของสังคมและวัฒนธรรมไทยในทุกแขนง ชาวต่างชาติควรจะได้เรียนรู้ควบคู่ไปกับ

การพัฒนาทักษะภาษาไทย ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะสร้างแบบเรียนเชิงวัฒนธรรมเรื่อง “น้ำ: วิถีคนวิถีไทย” สำหรับผู้เรียนชาวต่างชาติ และบทเรียนดังกล่าวยังไม่มีใครสร้างและศึกษาวิจัยมาก่อน

วิธีดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยตามขั้นตอนดังนี้

1. รวบรวมและศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแบบเรียนน้ำและวัฒนธรรมไทย

2. กำหนดกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มประชากร คือ นักศึกษาจีนในโครงการ 3+1 ตามสัญญาความร่วมมือระหว่างมหาวิทยาลัยภาษาและกิจการค้าต่างประเทศกวางตุ้ง (Guangdong University of foreign Studies) สาธารณรัฐประชาชนจีนกับคณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

กลุ่มตัวอย่าง คือ นักศึกษาจีนในโครงการ 3+1 ตามสัญญาความร่วมมือระหว่างมหาวิทยาลัยภาษาและกิจการค้าต่างประเทศกวางตุ้ง (Guangdong University of foreign Studies) สาธารณรัฐประชาชนจีนกับคณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โดยคัดเลือกจากการทดสอบ และพิจารณาระดับคะแนนใน 3 ระดับ คือ ดี ปานกลาง และพอใช้

3. สร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ

3.1 แบบเรียนเชิงวัฒนธรรม เรื่อง “น้ำ: วิถีคนวิถีไทย” สำหรับนักศึกษาชาวต่างชาติ ประกอบไปด้วย 5 บท ได้แก่

1) บทที่ 1 น้ำกับวิถีชีวิต
2) บทที่ 2 น้ำกับความเชื่อและพฤติกรรม
3) บทที่ 3 น้ำกับประเพณีไทย
4) บทที่ 4 น้ำกับสำนวนไทย
5) บทที่ 5 น้ำกับบทเพลงไทย

3.2 สร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียนแบบเรียนเชิงวัฒนธรรมเรื่อง “น้ำ: วิถีคนวิถีไทย” สำหรับนักศึกษาชาวต่างชาติ

4. ประเมินประสิทธิภาพแบบเรียน แบบทดสอบ

4.1 ผู้วิจัยนำเครื่องมือการทดลอง คือ แบบเรียนเชิงวัฒนธรรมเรื่อง “น้ำ: วิถีคนวิถีไทย” สำหรับนักศึกษาชาวต่างชาติและแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียนแบบเรียนเชิงวัฒนธรรมเรื่อง “น้ำ: วิถีคนวิถีไทย” สำหรับนักศึกษาชาวต่างชาติไปให้ผู้เชี่ยวชาญ ตรวจสอบ พิจารณาความถูกต้องเหมาะสม และตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือจำนวน 3 คน

เมื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเสร็จแล้ว ผู้วิจัยได้นำเครื่องมือมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 คน

4.2 นำแบบเรียนเชิงวัฒนธรรมเรื่อง “น้ำ: วิถีคนวิถีไทย” สำหรับนักศึกษาชาวต่างชาติไปทดลองสอนกับกลุ่มผู้เรียนชาวต่างชาติที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง (กลุ่มย่อย) จำนวน 2 ครั้ง

ครั้งที่ 1 ทดลองกับผู้เรียนชาวต่างชาติที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 1 คน ลองใช้แบบเรียนและทำแบบทดสอบ แล้วผู้วิจัยสังเกต ซักถามความเห็นเกี่ยวกับแบบเรียนและแบบทดสอบเพื่อหาข้อบกพร่อง หลังจากนั้นนำแบบเรียนที่ได้ปรับปรุง

ครั้งที่ 2 ทดลองกับนักศึกษา นักศึกษาชาวจีน ในหลักสูตรปริญญาตรี (สามบวกหนึ่ง) ที่เรียนมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างเพื่อหาประสิทธิภาพแบบเรียนเชิงวัฒนธรรม เรื่อง “น้ำ: วิถีคน วิถีไทย” สำหรับนักศึกษาชาวต่างประเทศตามเกณฑ์ 80/80 และนำมาปรับปรุงแก้ไข

5. ดำเนินการทดลองหาประสิทธิภาพของแบบเรียน

ผู้วิจัยนำแบบเรียนเชิงวัฒนธรรมเรื่อง “น้ำ: วิถีคนวิถีไทย” สำหรับนักศึกษาชาวต่างชาติและแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียนแบบเรียนเชิงวัฒนธรรมเรื่อง “น้ำ: วิถีคนวิถีไทย” สำหรับนักศึกษาชาวต่างชาติไปทดลองหาประสิทธิภาพกับกลุ่มตัวอย่าง โดยคัดเลือกจากการทดสอบ และพิจารณาระดับคะแนนใน 3 ระดับ คือ ดี ปานกลาง และพอใช้ จำนวน 10 คน โดยมีขั้นตอน ดังนี้

5.1 จัดเวลาเรียนรู้โดยสร้างแผนการเรียนรู้ตามเนื้อหาในแบบเรียนจำนวน 5 บท แบ่งเวลาบทละ 2 คาบ (45 นาที) เป็นเวลา 3 สัปดาห์ ในสัปดาห์ที่ 1-2 เรียนสัปดาห์ละ 4 คาบเรียน สัปดาห์ที่ 3 เรียน 3 คาบเรียน (1 วัน 2 คาบเรียน) รวม 12 คาบ (11.30 ชม.)

5.2 ก่อนเริ่มการทดลองผู้วิจัยให้กลุ่มตัวอย่างทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนการเรียน เพื่อเก็บคะแนนไว้ในการหาค่าเทียบประสิทธิภาพเครื่องมือ

5.3 ในระหว่างที่สอน ผู้วิจัยบันทึกคะแนนทดสอบท้ายบทเรียนของผู้เรียนทุกบทจำนวน 5 ครั้ง และทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนแบบเรียนเชิงวัฒนธรรม จำนวน 1 ครั้ง

6. วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติสูตรสถิติค่าเฉลี่ย (Mean) (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ, 2531, น.59) และสถิติหาค่าประสิทธิภาพของตามเกณฑ์มาตรฐาน 80/80 (ชัยยงค์ พรหมวงศ์ และคณะ, 2520, น.495-496)

7. สรุปและอภิปรายผลการทดลอง

ผลการวิจัย

จากการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้สร้างแบบเรียนเชิงวัฒนธรรมเรื่อง “น้ำ: วิถีคนวิถีไทย” สำหรับนักศึกษาชาวต่างชาติจำนวน 5 บท ได้แก่ น้ำกับวิถีชีวิต น้ำกับพฤติกรรมและความเชื่อ น้ำกับประเพณีไทย น้ำกับสำนวนไทย และน้ำกับบทเพลง ต่อมาได้นำเครื่องมือไปให้ผู้เชี่ยวชาญเพื่อประเมินแบบเรียนด้านเนื้อหา ภาษา และรูปแบบ ได้คะแนนค่าเฉลี่ย 4.33 ในระดับดีมาก และปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ จากนั้นผู้วิจัยได้นำไปทดลองกับกลุ่มชาวต่างชาติที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง (Try out) ได้ข้อสรุปว่ารูปเล่มมีความน่าสนใจ เนื้อหาน่าสนใจเพราะเป็นเรื่องเกี่ยวกับชีวิตประจำวัน มีตัวละครทำให้สนุกเวลาอ่าน และเสนอแนะให้เพิ่มเติมแบบฝึกหัดและภาพถ่ายมากขึ้น ต่อมาผู้วิจัยนำแบบเรียนที่ได้จากการทดลองกลุ่มย่อยไปปรับปรุง แก้ไข และนำไปทดลองกับกลุ่มตัวอย่าง เก็บรวบรวม และวิเคราะห์ผลได้ดังนี้

1. แบบเรียนเชิงวัฒนธรรมเรื่อง “น้ำ: วิถีคนวิถีไทย” สำหรับนักศึกษาชาวต่างชาติมีประสิทธิภาพ 83.80/88.67 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนดไว้ 80/80 โดยประสิทธิภาพแบบทดสอบในแบบเรียน (E1) ของบทเรียนทั้ง 5 บทอยู่ระหว่าง 80.00-89.00 ซึ่งมีประสิทธิภาพตัวแรก (E1) เป็น 83.80 และประสิทธิภาพแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ (E2) เป็น 88.67 ตามตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 1 ผลประสิทธิภาพแบบทดสอบของบทเรียน 5 บทในแบบเรียน เชิงวัฒนธรรม เรื่อง “น้ำ: วิถีคนวิถีไทย” สำหรับนักศึกษาชาวต่างชาติ (E1)

บทที่	เรื่อง	E1	E2
1	น้ำกับวิถีชีวิตไทย	83.50	
2	น้ำกับพฤติกรรมและความเชื่อ	80.00	
3	น้ำกับประเพณีไทย	84.00	
4	น้ำกับสำนวนไทย	89.00	
5	น้ำกับบทเพลง	82.50	
	รวมเฉลี่ย	83.80	88.67

2. เมื่อเรียนเสร็จสิ้นผู้เรียนมีความก้าวหน้ามากขึ้นมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยทางสถิติที่ระดับ .05

จากผลการวิเคราะห์แสดงให้เห็นว่าแบบเรียนเชิงวัฒนธรรมเรื่อง “น้ำ: วิถีคนวิถีไทย” สำหรับนักศึกษาชาวต่างชาติมีประสิทธิภาพเพียงพอที่จะนำไปใช้เป็นแบบเรียนในการสอนภาษาไทยสำหรับชาวต่างชาติได้ ทำให้ผู้เรียนมีความรู้ด้านวัฒนธรรมเกี่ยวกับน้ำและวิถีชีวิตคนไทย และได้พัฒนาทักษะด้านการอ่าน เพื่อเพิ่มพูนความรู้ เข้าใจที่มาของวิถีชีวิตคนไทย คำศัพท์ และความหมายที่เกี่ยวข้องกับน้ำและวิถีชีวิตคนไทยให้แก่ผู้เรียนมากขึ้น

การอภิปรายผล

จากการวิจัยการสร้างแบบเรียนภาษาไทยเชิงวัฒนธรรมเรื่อง น้ำ: วิถีคนวิถีไทย สำหรับผู้เรียนชาวต่างชาติ ผู้วิจัยได้นำผลการวิเคราะห์ข้อมูลมาอภิปรายผล ดังนี้

1. จากการวิเคราะห์ข้อมูลการสร้างแบบเรียนภาษาไทยเชิงวัฒนธรรมเรื่อง น้ำ: วิถีคนวิถีไทย สำหรับผู้เรียนชาวต่างชาติ ผลปรากฏว่าประสิทธิภาพแบบทดสอบในแบบเรียน (E1) เฉลี่ยเป็น 83.80 และประสิทธิภาพแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ (E2) เป็น 88.67 สรุปได้ว่าแบบเรียนเชิงวัฒนธรรม เรื่อง “น้ำ: วิถีคนวิถีไทย” สำหรับผู้เรียนชาวต่างชาติมีประสิทธิภาพ 83.80/88.67 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ 80/80

แสดงว่า แบบเรียนเชิงวัฒนธรรม เรื่อง “น้ำ: วิถีคนวิถีไทย” สำหรับผู้เรียนชาวต่างชาติมีประสิทธิภาพเพียงพอที่จะนำไปใช้เป็นแบบเรียนในการเรียนการสอนภาษาไทยสำหรับชาวต่างชาติได้ ทำให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ตามวัตถุประสงค์ของแผนการเรียนการสอนที่ตั้งไว้ ทั้งนี้ เพราะในการออกแบบเนื้อหาของแบบเรียน และแบบทดสอบในแต่ละบทมีประสิทธิภาพ ในการเรียนการสอนมีกิจกรรมเพิ่มเติมเพื่อให้ผู้เรียนได้ฝึกทักษะด้านการอ่าน การจับใจความ และการเชื่อมโยงความคิด โดยผู้วิจัยได้นำเทคนิคการเขียนแผนที่ความคิด (Mind Mapping) (Buzan & Buzan, 1997) เพื่อให้ผู้เรียนได้ฝึกจับใจความสำคัญและเชื่อมโยงความคิดออกเป็นประเด็นต่าง ๆ อย่างเป็นกระบวนการ เมื่อจบแต่ละบทเรียน ได้ฝึกให้ผู้เรียนสามารถจดจำคำศัพท์ได้ง่ายขึ้นจากภาพ ฝึกค้นคว้าหาคำศัพท์ใหม่ ๆ ที่เกี่ยวข้องนอกบทเรียน ทำให้ผู้สอนสามารถเข้าใจความคิดของผู้เรียนได้ ได้ฝึกทักษะด้านการคิดและเขียนมากขึ้น รวมถึงได้ฝึกทักษะการพูดในการนำเสนอผลงานแผนที่ความคิดที่เกี่ยวข้องกับการเรียนด้วย นอกจากนั้นผู้สอนยังใช้สื่อที่มีความหลากหลาย เช่น รูปภาพประกอบการเรียนรู้ วิดีทัศน์วิถีชีวิตจริงที่เกี่ยวข้องกับน้ำ วิดีทัศน์เพลงที่แสดงบรรยากาศของเพลง และสื่อที่เป็นวัสดุจริง ก่อนการเริ่มต้นเรียนบทประจำสัปดาห์ผู้สอนจะมีการทบทวนสิ่งที่เรียนไปแล้ว โดยให้ผู้เรียนเป็นผู้พูดทบทวนให้เพื่อนฟัง นอกจากนี้กลุ่มตัวอย่างให้ความร่วมมือและสนใจในการเรียนการสอน มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเรื่องวัฒนธรรมระหว่างนักศึกษาและคนไทย ผู้เรียนมีการสอบถามความรู้เพิ่มเติม และค้นคว้าหาข้อมูลเพิ่มในสิ่งที่สนใจนอกจากบทเรียน ส่งผลให้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้เป็นไปอย่างราบรื่น และส่งผลให้แบบเรียนเกิดประสิทธิภาพตามเกณฑ์มาตรฐานที่ตั้งไว้ในสมมติฐานของการวิจัย

2. จากการวิจัยค่าประสิทธิภาพของแบบทดสอบในแบบเรียนแต่ละบทเรียนมีความแตกต่างกัน บทเรียนที่มีค่าประสิทธิภาพร้อยละสูงที่สุด E1 = 89.00 คือ บทที่ 4 “น้ำกับสำนวนไทย” จากการสอบถามผู้เรียนทำให้ทราบว่าบทนี้มีเนื้อหาเข้าใจง่าย เนื่องจากวัฒนธรรมไทยและจีน มีความใกล้ชิดกับธรรมชาติ มีคำสอนสุภาษิตสำนวนที่เกี่ยวกับน้ำใกล้เคียงกัน เช่น การเปรียบเทียบน้ำกับความดี น้ำจะใช้ในการเปรียบเทียบกับการทำความดี เปรียบเหมือนน้ำใจคน แต่ก็มีส่วนที่แตกต่างกัน คือ คนจีนเปรียบเทียบน้ำกับความโชคดี หากพบเจอน้ำก็จะมีโชคลาภเงินทอง

ผู้เรียนจึงสามารถเรียนรู้และแลกเปลี่ยนความคิดทางวัฒนธรรม มองเห็นวัฒนธรรมและข้อแตกต่างได้อย่างรวดเร็ว แลกเปลี่ยนความคิดเห็นได้ ตลอดจนการมีภาพประกอบสำนวนไทยที่ยกตัวอย่างชัดเจน ทำให้ผู้เรียนเข้าใจความหมายได้ถูกต้อง รวดเร็ว บรรยากาศในการเรียนให้ความสนุกสนาน นอกจากนี้ในการสอนด้วยการให้ผู้เรียนได้ทำแผนที่ความคิด (Mind Mapping) ของบท ส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถค้นคว้าหาสำนวนไทยอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับน้ำ และไม่ปรากฏในบทเรียนมาเชื่อมโยงในแผนที่ความคิดได้ ส่วนบทเรียนที่มีค่าประสิทธิภาพร้อยละต่ำที่สุด E1 = 80.00 คือ บทที่ 2 เรื่อง "น้ำในพฤติกรรมและความเชื่อ" ทั้งนี้จากการสอบถามผู้เรียน ผู้วิจัยวิเคราะห์ว่าเนื่องจากเนื้อหามีความต่างจากวัฒนธรรมจีนค่อนข้างมาก เนื้อหาเกี่ยวกับความคิดความเชื่อ ที่เป็นนามธรรม และมีบริบททางวัฒนธรรมที่แตกต่างกันของคนไทยและคนจีนส่งผลต่อความเข้าใจของนักศึกษา เช่น การโกนผมไฟของเด็กที่เพิ่งเกิดจากแบบทดสอบจะพบว่านักศึกษาจำนวน 4 ใน 10 คน ยังสับสนความหมายของการโกนผมในการบวชกับการโกนผมไฟของเด็กแรกเกิด จึงทำให้แบบทดสอบท้ายบทนี้มีคะแนนน้อยกว่าบทอื่น ๆ คำศัพท์บางคำเป็นคำศัพท์เฉพาะที่ต้องมีภาพประกอบ เช่น การตีโป่ง การโกนผมไฟ ซึ่งนักศึกษาได้เสนอความคิดเห็นว่า ในประเทศจีนไม่มีคำศัพท์ที่มีความหมายเหมือนภาษาไทย และเนื่องจากแบบเรียนในบทนี้ "น้ำในพฤติกรรมและความเชื่อ" เป็นแบบเรียนที่เกี่ยวข้องกับทัศนคติ ความคิด ความเชื่อ การเปรียบเทียบในมุมมองของคนไทย ทำให้ผู้เรียนไม่ค่อยเข้าใจ จึงต้องหากิจกรรม หรือความรู้อธิบายเพิ่มเติม เพื่อให้ผู้เรียนเรียนรู้คำศัพท์ให้เข้าใจมากขึ้น เมื่อปัญหานี้ได้รับการปรับปรุงแก้ไขแล้วค่าประสิทธิภาพร้อยละของบทอื่น ๆ จึงเพิ่มขึ้น เนื่องจากผู้สอนได้เพิ่มเนื้อหาในแต่ละบทให้เชื่อมโยงกับทัศนคติ ความคิด ความเชื่อของคนไทยอีกด้วย ส่งผลให้ผู้เรียนเข้าใจเนื้อหาอื่น ๆ มากขึ้น จากการทดลองดังกล่าว ผู้วิจัยเห็นว่า ควรมีการจัดกิจกรรมที่มีความหลากหลาย เพื่อสร้างบรรยากาศในการเรียนแลกเปลี่ยนเรียนรู้และแสดงความคิดเห็นได้อย่างอิสระ เพื่อกระตุ้นความสนใจของผู้เรียนให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น มีสื่อที่ทันสมัยมีประสิทธิภาพ ในด้านเนื้อหาควรจัดเนื้อหาที่มีความต่อยอดความคิดตามลำดับกับผู้เรียนอย่างเป็นระบบและมีแบบทดสอบให้ผู้เรียนได้ฝึกทักษะด้านการอ่านจับใจความและการเขียนตามหลักไวยากรณ์ไทยด้วย

3. ค่าประสิทธิภาพของแบบเรียนรวมทั้ง 5 บท และประสิทธิภาพคะแนนทดสอบผลสัมฤทธิ์หลังการเรียนแบบเรียนทั้ง 5 บท มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่กำหนด คือ E1 = 83.80 และ E2 = 88.67 ทั้งนี้เพราะแบบเรียนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีเนื้อหาบทอ่านที่ชาวต่างชาติสนใจ รูปแบบการนำเสนอแบบเรียนง่ายและใกล้ตัวผู้เรียน เช่น การเขียนในรูปแบบบันทึกประจำวัน ใช้ภาษาที่เข้าใจง่าย สั้น ๆ มีเนื้อหาที่สะท้อนให้เห็นความคิด วิถีชีวิต ความเชื่อที่ส่งผลต่อพฤติกรรมของคนในสังคม แสดงออกมีการถ่ายทอดสืบต่อกันมาจนเกิดเป็นวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณี โดยแสดงออกทางพฤติกรรมและทางภาษา เช่น ประเพณีไทย สำนวนไทย และบทเพลง คำศัพท์ที่ใช้ไม่ยากมากเกินไป ผู้เรียนเข้าใจง่าย สามารถนำไปอ่านเพื่อเรียนรู้เพิ่มเติมเองได้ แบบฝึกหัดมีการฝึกทักษะการอ่านจับใจความ ทบทวนเนื้อหา ฝึกทักษะการเขียน และคิดวิเคราะห์ เพื่อสรุปประเด็นสำคัญในการจัดทำแผนที่ความคิด (Mind Mapping) เกิดความคิดสร้างสรรค์ อิสระทางความคิด สร้างบรรยากาศการเรียนการสอนให้เกิดความสนุกสนาน และจดจำง่าย ส่งผลให้ผู้เรียนนำความรู้ในศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติม และนำมาแลกเปลี่ยนในห้องเรียนเพิ่มขึ้น สังเกตจากปฏิกิริยาของผู้เรียนในกลุ่มทดลองในแต่ละสัปดาห์พบว่า ในสัปดาห์ที่สองเป็นต้นไป ผู้เรียนมีการค้นคว้าข้อมูลมาล่วงหน้า อ่านเนื้อหามาล่วงหน้า เพื่อแลกเปลี่ยนประเด็นและข้อสงสัยกับผู้สอนมากขึ้น และจากการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้แสดงความคิดเห็นนั้น ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์ผู้เรียน พบว่า เข้าร่วมกิจกรรมการเรียนการสอนในห้องเรียนสามารถกระตุ้นความอยากรู้และความสนใจในวัฒนธรรมของคนไทยมากขึ้น และผู้เรียนสามารถนำไปปรับใช้กับชีวิตประจำวันของผู้เรียนที่ต้องอาศัยอยู่ในวัฒนธรรมของชาวต่างประเทศได้จริง จากการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยยังพบว่า แบบเรียนเชิงวัฒนธรรม เรื่อง “น้ำ: วิถีคนวิถีไทย” สำหรับผู้เรียนชาวต่างชาติมีประสิทธิภาพเพียงพอที่จะนำไปใช้เป็นแบบเรียนในการเรียนการสอนภาษาไทยสำหรับชาวต่างประเทศได้

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัย

1. ควรมีการสร้างแบบเรียนสำหรับชาวต่างชาติเกี่ยวกับประเพณี วัฒนธรรม วิถีชีวิตของคนไทยในเรื่องอื่น ๆ เช่น สถานที่ท่องเที่ยว อาหารไทย เพื่อเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจในการเรียนรู้ภาษาไทยของชาวต่างชาติ

2. ควรมีการสร้างแบบเรียนสำหรับชาวต่างชาติเกี่ยวกับวิถีชีวิตคนไทยในระบบออนไลน์ เพื่อให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ด้วยตัวเองได้

3. ควรมีการสร้างชุดการสอนเกี่ยวกับวัฒนธรรมไทยสำหรับชาวต่างชาติ เพื่อเป็นอุปกรณ์การสอนที่มีความสมบูรณ์ทั้งเนื้อหา กลวิธีการสอน และสื่อการเรียนการสอน

เอกสารอ้างอิง

ชัยยงค์ พรหมวงศ์ และคณะ. (2520). **ระบบสื่อการสอน.** กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ประภาศรี สีหอำไพ. (2538). **วัฒนธรรมทางภาษา.** กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ล้วน สายยศ และ อังคณา สายยศ. (2531). **หลักการวิจัยทางการศึกษา.** (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ : ศึกษาพร.

สุภัทรา อักษรานุเคราะห์. (2532). **การสอนทักษะทางภาษาและวัฒนธรรม.** กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สุเมธ ชุมสาย ณ อยุธยา. (2539). **น้ำ : บ่อเกิดแห่งวัฒนธรรมไทย.** กรุงเทพฯ : สมาคมสถาปนิกสยามในพระบรมราชูปถัมภ์.

Buzan, T. & Buzan, B. (1997). **The Mind Map Book.** London : BBCBooks.